Ч. 36 Середа 17 лютого (1 марта) 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій години по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтовоі.

Рекламациі незапечатані вільні від оплати почтовоі.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскоі".

Передплата у Львові в агенциі дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провинциі:

на цілий рік зр.	2·40
на пів року „	1·20
на чверть року „	—·60
місячно . . „	—·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр.	5·40
на пів року „	2·70
на чверть року „	1·35
місячно . . „	—·45

Поодиноке число 3 кр.

Сойм краєвий.

Вчерашне, шесте з порядку, засіданє Сойму краєвого розпочало ся майже при повнім комплеті послів і при битком набитих ґалериях. З порядку дневного передано справу наданя шпиталеви в Гусятині право загальности і публичности до комісиї санітарноі. — Пос. Вуйцік мотивує своє внесенє на заснованє садівничого закладу для західноі части краю під Краковом (хоч в Тарнові від літ істнує школа садівничо-огороднича). Внесенє его відослано до комісиі господарства краевого. Член виділу Вайгінґер здає справу з доповняючого вибору посла з куриі більшоі посілости округа ряшівского. Пос. Хамєц реферує справозданє виділу о уділеню пов. виділови в Снятині концесиі до побору мита на громадскій дорозі І кляси Залуче-Ілинці; концесию уділено. На внесенє санітарноі комісиі признано секундареви заг. шпиталю в Яслі, др. Йос. Кадіому, літа служби з перед 1 січня 1898 до емеритури. Потім наступило справозданє буджетовоі комісиі о предложеню кр. виділу в справі уділеня поруки за вкладки в гал. щадници у Львові (справоздавець пос. Білиньский).

До проєкту ухвал, які предложила комісия в справі галицкоі щадниці, а котрі ми вже подали в однім з попередних чисел, долучено ще дві резолюциі: 1) Поручає ся виділови краєвому, щоби взяв під розвагу справу принятя галицкоі каси ощадности на край евентуально перевів переговори з правительством і з товариством каси, а справозданє в тім предметі предложив соймови. — 2) Взиває ся правительство, щоби завело як найточнійший надзір над касами ощадности і означив подрібно обовязки правительственних комісарів.

Дискусию над предложенем комісиі розпочав пос. Окуневский яко бесідник против предложеня. Він критикував остро діяльність дотеперішного заряду Каси ощадности і заявив, що Каса ощадности ніколи руским горожанам не давала нічого, длятого Русини не видять потреби голосувати за порукою краю. Єсьмо за санациєю але в иншій формі і не до тих границь, що Виділ краєвий. Бесідник докоряв правительству за брак відповідного надзорованя чинности Каси і наконець заявив, що буде голосувати против ґарантиі краю для вкладок галицкоі щадниці.

Пос. Чайковский вказував на то, що в виду так великого нещастя, яке спало на край, нема місця на підношенє антаґонізмів расових або національних. Всі сини сеі земли чи то Поляки чи Русини мусять поспішити на ратунок институциі не льокальній, але краєвій. — Пос. Новаковский промавляв против поруки краю. — Пос. ґр. Андрій Потоцкий (за) рад би почати санацийну акцию, але він тяжко рішає ся на неі. Нема певности, чи акция ся удасть ся? Предприемства нафтові суть дуже непевні. А що буде, як прийде ся нам платити деякі недобори? Чи не нарушимо сим рівноваги нашого буджету? Предложені кр. Виділом числа що-до вартости копалень нафтових не конче певні. Мимо сего бесідник промавляє за ратованем щадниці. В комісиі був він — каже — за повним украєвленем каси. Коли край бере все лихо на себе, то найже бере в своі руки цілу адміністрацию каси. Нині він відступив від сеі думки, бо час наглить. Але за те треба мати повну поруку, що інституция нова буде ведена взірцево. Він домагає ся притім строгого покараня винуватих. Ми хочемо докладно знати, чи надужитя, чи зла воля, чи легкодушність були причиною паденя щадниці? Тут годі щадити когонебудь. Нічого не можна закривати. Бесідник і єго сторонництво (правиця) будуть голосувати за предложенем буджетовоі комісиі, але і за резолюциєю, щоби Виділ краєвий предприняв потрібні підготовленя, щоби щадницю украєвити. — Член Виділу краевого, посол Вайгінґер, промовляв за тим, щоби сойм не нарушав в нічім наміреноі орґанізациі щадниці і вибір будучоі управи, як і дирекциі полишив Виділови краєвому, зглядно маршалкови, як се ухвалила буджетова комісия. — Пос. Бернадзіковский приписує вину паденя щадниці дирекциі, котра уважала себе властителькою гроша і диспонувала ним по своій воли легкодушно. Відтак вина спочиває на недостатку контролі зі сторони правительства. Правительство занедбало тут свій обовязок. Щож робити в тій хвили? Вкладників треба на кождий случай ратувати. Се найбіднійші верстви. Іх є 75.000. Треба подбати дальше і о то, щоби промисловці, котрі доси опирали ся о щадницю, мали і на будуче о що оперти ся. Щадниця давала притім позички задатковим касам провінцио_

1)

ІНДИЯ, ЄІ НАРОДИ І ІХ ІСТОРИЯ.

(Після Пфлюк-Гартунґа, Танера, Веґенера і др. зладив К. Вербин.)

I.

Виїзд з Триєсту. — Порт-Саід і набиранє вугля. — Канал Суеский і озера Мензалех та Гірка вода. — Червоне море і пролив Баб-ель-Мандеб. — Сомальскі хлопці. — Попри Аден до Індийского Океану.

Парова свиставка засвистала впослідне і то так якось погано, що аж треба було затикати собі уха.

„Partenza, signore e signori, partenza!" [1])

Ще раз поцілували ся, там стиснули собі сердечно руки, тут лиш щиро, але многозначно глянули на себе, прощали ся борзо, а riveder, а відтак всі, що не вибирали ся в дорогу, вернули на греблю, містки витягнено на беріг, пропелер [2]) сіпнув, і гордий корабель австрийского Льойда [3]), „Imperator" висунув ся на середину Триєстиньского порту. Незадовго почала шруба робити, пароход навернув на полудневий захід, машина пустила повну пару, пропелер вернув назад — подорож розпочала ся.

Ще вчера з вечера нагнала нам була бора [4]) неаби якого страху; нині лиш грала ся з нами, а величезний корабель ледви що рушав ся, від єі легкого напору. — Addio [5]) красний Триєсте, addio Мірамар [6]), addio люба, дорога вітчино! До веселого, щасливого звидання в слідуючім році!...

„Імператор" бересь на полудневий всхід, суне ся на поблискуючім Адрийскім мори.

Незадовго виринають на заході в рідоньскій мраці гористі побережа середноі Італиі, з лівого боку можна докладнійше розпізнати істрийске побереже а відтак дальматиньскі острови. Понад нами синє небо, під нами сина вода. Отто поезия, оживляюча, відсьвіжаюча поезия подорожи по тяжкій томлячій роботі щоденного житя! То аж за серце ловить і чоловік знову годен відчувати величавість природи. Красний початок.

Другого вечера вийшли ми на годинку на беріг в Бріндізі, щоби звідтам забрати деяких подорожних та індийску почту. Розуміє ся, що посходили ся на корабель італіяньскі похатники зі своєю незрівнаною ґраціозною влізливостию, та поприносили на продаж ґазети, книжки, календарі, помаранчі, почтові карти з образками, ґранатові яблока, коралі та пацьорки з ляви, і т. п. Знайшли ся такі, що то купували. Не обійшло ся без сліпця, що грав на ґітарі, та єго товариша, що вторував на мандоліні. По сотий раз приходило ся слухати „Addio mia bella Napoli" або „Santa Lucia" і т. п. Але мимо того слухало ся радо, бо то вже так водить ся у Італіянців, і єсть ніби тим поздоровленем, без котрого не може ся обійти.

Незадовго прийшло ся покидати ясно осьвітлений порт в Бріндізі і ми пустились

[1]) Читає ся: „Партенца, сіньоре е сіньорі, партенца" — значить: „В дорогу (подорож) панї і панове, в дорогу. — „А ріведер" — значить по італіяньски: „До звиданя".

[2]) Пропелер — слово латиньского походженя (propello) означає шрубу на корабли, котра надає кораблеви рух а відтак і корабель з такою шрубою призначений до тягненя других кораблів.

[3]) Льойд — слово анґлійске (Lloyd — вимавляє ся „Ляйд", але тепер утерла ся вже вимова на лад німецкий „Льойд"), первістно назвище славного в Льондоні властителя каварні, Едварда Льойда, котрого каварня була осередком всіх купців, мореплавців і корабельників, та стала ся майже біржею для них. Рухливий Льойд став опісля видавати ґазету „Lloyd's News" (Льойдові Новини), в котрій обговорював також і політику. Коли ту ґазету заказано видавати, основано в 1726 році другу „Lloyd's List", а коли ті люди, що сходили ся в каварни Льойда, утворили товариство асекурацийне, перейшла ся ґазета на власність товариства. Назву Льойда прибрали опісля і другі товариства корабельні і асекурацийні а іменно „австро-угорский Льойд", оснований в 1832 р. в Триєсті, Lloyd's Register в Льондоні, німецкий Льойд в Берлині оснований 1868 р. і др.

[4]) Бора — буря.

[5]) Аддіо — слово італіяньске, значить: „Бувай здоров!"

[6]) Мірамар, пречудний замок коло Триєсту над самим морем, збудований в 1856 р., власність брата нашого Цїсаря, покійного Архікн. Максиміліяна, бувшого цїсаря Мехіканьского, котрого Мехіканці застрілили.

нальним. Сю поміч провінціональним інституциям треба удержати. Ми (людовці) будемо за санациєю щадниці, але під услівєм, що сойм прийме поправки, подані нами що-до будучої орґанізациї щадниці.

Опісля промавляв Є. Ексц. пан Намістник ґр. Пінїньский і між иншим критикував остро господарку в касї ощадности. Контроля правительства — казав бесїдник — показала ся як у всїх подібних случаях за слабою. — Пос. Є. Ексц. ґр. Каз. Баденї забравши голос до фактичного спростованя супротив того, що говорив пос. Окуневский, сказав, що в часї коли був намістником не займав ся справою зміни правительственного комісаря при касї ощадности. Є. Ексц. кн. Санґушко сказав, що зміна настала за его часів, але уступлене радника Клеберґа було добровільне.

Остаточно скінчило ся на тім, що Сойм ухвалив внесенє комісиї буджетової і галицка каса ощадности у Львові одержала поруку краю.

Новинки.

Львів дня 28-го лютого 1899.

— Ц. к. Дирекция почт і телеґрафів подає до відомости, що застановлений на якийсь час ц. к. уряд почтовий в Марківцях (пов. товмацкого) буде наново отворений з днем 1-го марта с. р. З тої причини приділяє ся назад громади і обшари двірскі: Марківці, Слобідка, Лядске шляхоцке і громаду Одаї до округа доручень згаданого уряду почтового.

— Оповістка. Маємо честь оповістити, що надзвичайні загальні збори „Товариства будови руско-народного театру імени Івана Котляревского у Львові“ відбудуть ся в недїлю 12 н. ст. марта с. р. о годині 4-ій з полудня, в льокали Товариства „Руска Бесїда“ (Ринок ч. 10) з слїдуючим порядком дневним: Відкрите загальних зборів заступником голови. — Зміна статута Товариства. — Доповняючий вибір голови, его заступника і 4 членів виділу. — Внески та інтерпеляциї членів. Виділ товариства запрошує отсим ВП. членів, щоби зі взгляду на велику вагу справ, поставлених на порядку деннім сих надзвичайних загальних зборів зволили численно явити ся. — Рівночасно подає ся до відомости ВП. членів. що після реґуляміну Товариства, участь в загальних зборах можуть взяти лиш ті ВП. члени, котрі заплатили свою членьску вкладку аж по день загальних зборів і що лише тим ВП. членам будуть вислані личні запросини на збори. — У Львові дня 25-го н. ст. лютого 1899. — За виділ „Товариства руско-народного театру ім. Івана Котляревского у Львові“: *Ол. Грабовский* за голову; *М. Мацїлиньский*, секретар.

— З Черемхова пишуть нам: Вислужені старі і в резерві остаючі вояки в Черемхові, повіта коломийского, наділені медалями на памятку 50-лїтного панованя нашого Найясн. Пана, постановили спільно від найстаршого віком до наймолодшого наймити Службу Божу і помолити ся, щоби Всевишній продовжив віку Монарсї і дав єму панувати ще многі літа. Дня 18-го лютого с. р. відправив місцевий сьвященик Службу Божу за здоровлє Єго Величества, а всї присутні відсьпівали разом многолїтствіє Імператору і „Боже будь покровитель“. Потім відправлено парастас за упокій бл. п. Цїсаревої Єлисавети, а коли понеслись слова „Вічная память“, всї від найстаршого до наймолодшого прослезили ся. На богослуженє явили ся всї наділені медалями як на команду, а по богослуженю під проводом місцевого начальника Г. І. Лесюка удали ся до громадскої канцелярії на окрему спільну перекуску, при котрій декотрі споминали свою давну бувальщину воякцу із років 1859 і 1866. Та й молодші знали дещо оповідати. Все відбуло ся по камрадски, без ріжниці, а все-таки молодші з'уміли пошанувати старших. Один з присутних вояків, місцевий господар виголосив хорошу бесїду о тім, кілько нашому Монарсї прийшло ся перетерпіти від его вступленя на Трон аж по нинїшний день. По тім ще всї відсьпівали многолїтствіє цїсареви і на тім закінчило ся тоє для всїх памятне Торжество. — *Один старий воїн за всїх.*

— Добрі заручини. В домі при улици Жерельній ч. 30 у Львові відбували ся заручини, але так весело, що — як то каже приповідка — межи добрими сусїдами сокира пропала. То не сокира пропала на тих заручинах, але золотий годинник подвійно критий, а пропав, щез, як то кажуть, як камфора, так, що навіть завзятий аґент полїцийний, не міг его відшукати.

— Дурисьвіт. Від довшого часу увихав ся по Галичинї якийсь Еміль Снїгурович, челядник слюсарский, родом з Братишева в пов. товмацкім і удавав ґрафа та називав себе ґр. Залеским. Він розповідав легковірним людем о своїх великих маєтностях і в той спосіб виманював від них гроші. Аж коли обманьства вийшли на верх, фальшивий ґраф щез як камфора, а тепер шукає его полїция.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Заговір у Франциї.

Париж 28 лютого. Після тутешних ґазет ревізиї домашні мали викрити істнованє орлєанїстичного заговору. Із сконфіскованих паперів показало ся, що також і заграничні володїтелі давали гроші на цїли заговору, плян був вже зовсїм готовий і мав бути вже в найблизшім часї виконаний, але Дерулєд все попсував.

Відень 28 лютого. Вчера пополудни відбула ся рада мінїстрів під проводом ґрафа Туна. — На загальних авдиенциях принимав вчера Єго Вел. Цїсар між иншими Преосьв. епіскопа станїславівского і Вп. о. мітрата Білецкого, кн. Волод. Сапїгу і ґр. Меч. Борковского.

Відень 28 лютого. Щезли без слїду банкіри: Дрекслер і Шенберґер, котрі займали ся банковими і біржевими інтересами, та мали свої філії в Осеку і Теплицях.

Париж 28 лютого. Temps доносить, що лист кн. Орлеаньского, котрий полїция сконфіскувала у Монїкурта, був адресований до кн. Болгарского і буде тому відданий — Судия слїдчий Баск переслухував вчера ґен. Рожета.

знову дальше на полудне. Дня 7 грудня пополудни, около 4 години, якась ясна смуга на овиді, побереже Єгипту — Африка!

За годину опісля станули ми в північнім порті Суеского каналу. Тамошні жителї дали ся вже здалека почути сьпівами і криками. Тепер станули з обох боків нашого парохода малі вуглеві кораблї і по одній четї, зложеній з яких пятьдесять чорних хлопів взяло ся живо з правого і лївого боку зносити замовлений уголь. То були мурини, Фелляхи, Араби, а всї мали на собі лиш синю брудну сорочку. Під проводом мало що лїпше виглядаючих шейхів двигали они, сьпіваючи собі до такту, тяжкі коші, та висипали вугіль на призначене до того на нашім корабли місце. Тоті чорні людиска, розложена до осьвітленя ватра, порох з вугля, що незадовго закрив все густим чорним туманом — то правдивий образ пекла. Ми втїкаємо до міста. Оно, по правдї сказавши, складає ся лиш з самих готелїв, будинків товариства каналового, бюр корабельних, почти і т. д., та з крамів і тінґельтанґлїв. То, що тут продають Єгиптияни, Греки, Левантийці і пр., годі описати. Я заосмотрив ся потрібним в Індиї „піямом“ (легке нічне одїнє), купив собі капелюх від сонця і циґарети, заніс листи на почту до моїх любих у вітчинї, та позбував ся кождого влїзливого словами: „Va via“ або „Імси бара“ (Вступись з дороги). Пропав, хто би щось розпитував, або відповідав тим людем; они, як ті влїзливі мухи, чіпають ся чоловіка і ловлять за поли.

Назад на корабель! Наконець скінчило ся набиранє вугля, зношенє набору при електричнім сьвітлї, принимане нових пасажирів, наші електричні сьвітлокиди пускають ясне, біле проміне наперед нас в темноту, о півночи впливаємо в канал.

Коби то який старий Фараон щось такого побачив! Погадав би собі, що наш „Імператор“ то якась твердиня духів, що то якась зачарована палата. Після припису суне ся наш величезний корабель лиш поволи наперед. Вскорі стаємо. Якийсь анґлїйский пароход застряг в піску. То задержало нас на пять годин. Ну, добре; то буде можна побачити канал по дни. Пересуваємо ся почерез велике озеро Мензалех. Тисячі а тисячі пелїканів, ібісів, флямінґів, чайок та инших водних птиць оживляють пусту широку площу води. Як би острови видніють ся они на водї, як би хмари несуть ся у воздусї, підлїтають з одного місця і спускають ся в другім.

Відтак приходить гола пустиня. Пісок і пісок, як далеко глянеш оком. Каналовою греблею їде якийсь Бедуін на своїм верблюдї. Єго жінка іде пішки за ним. Так наказує звичай у мослїмів. Деиеде малі стациї каналового товариства. Доокола них лєббах-акациї, тамаринди, кілька знидїлих пальм і очерет. Там хати Феллахів і шатра робітників. Більше не видко нїчого на суши. Але в каналї стрічаємо богато пароходів. Мовчки пливуть кораблї один попри другого, бо моряки мусять тут бути дуже осторожні. Наконець приносить малу зміну озеро Тімсах з хорошо положеним місточком Ісмаіла. Але ми переїзджаємо борзо попри него і незадовго в'їзджаємо знову у вузкий канал. Жебраючі фелахскі дїти біжать попри корабель, що пливе поволи. Люди на корабли мають розривку, кидають їм яблока, хлїб і дрібну монету. Оттак минає час аж до вечера.

Ось і сонце заходить, а ми як-раз у великім озері Гіркої води. Такого сьвітла нїби золотого, відтак рожевого, а опісля фіолєтового на півночи нїхто не знає. Все мовби купало ся в сьвітячих чудних красках. Все видає ся безконечно живописним, ба чародійним. Аж ось і ніч. Але червоні і зелені лїхтарні та вежі з лїхтарнями в озерах, а відтак і по обох боках каналу в тім місци де він знов зачинає ся, показують дорогу: пільот веде добре і ми їдемо без перешкоди дальше. А тепер наш сьвітлокид пускає знов своє сьвітло як би якийсь дух з тамтого сьвіта в сїм мори блеску; денеде покаже ся якийсь Араб на греблї, понад тим сьвітить чудне зьвіздисте небо, а лагідний холодний вітер каже забувати на спеку в каналї. Там на право заблисло богато сьвітел, то Суес, дальше поза ним Порт Ібрагім. Пливемо попри него, якор летить у воду, ми стаємо в Суезкім заливі, в Червонім мори.

Нові пасажири, Інди з своїми родинами і другі приходять на корабель з богато дїтьми, а ще більше пакунками, часть набору корабельного переносять на Дагабії, і знов аж кишить від муринів, Арабів та мішанців всїлякої барви та робить ся друга година в ночи, заким можна лягти спочивати. Я сплю на отвертім місци, на покладї, бо в кабінї менї вже за душно.

На другий день здержує нас ще якийсь час мрака, відтак їдемо дальше на полудне. Величаве сине море відбиває ся з чудовим контрастом від червонявого ґраніту та від жовтаво білих пустих, голих і зовсїм неурожайних скал Суеского заливу.

А що-ж менї розповісти про Червоне море! Коли ми минули Сінай з его трома вершками та начудували ся їм нїби позолоченим від проміня вечірного сонця, щезла нам земля з очий. Відтак настали дуже горячі днї. 24 степенїв Реоміра в тїни, вітру майже й не слїдно, дуже рідко покаже ся якийсь корабель. Житє стає одностайне. Чоловік спить на покладї під подвійною кришею від сонця, купає ся, бігає до 8 години босо в піямі по покладї, відтак убирає ся, їсть, спить, курить, грає, їсть знову і так дальше та ловить хапчиво кождий холоднїйший подув воздуха. Там, де пролив Баб-ель-Мандеб видно в послїдне Африку, значить ся Єгипет і Азию, іменно Ємен, разом, а найвузше місце там, де треба плисти попід анґлїйскі канони на острові Перім.

Баб-ель-Мандеб (слова сї значать: „Брама смутку“) єсть то на 24 кільометрів широкий пролив межи Арабією а Африкою, котрий сполучає Червоне море з заливом Аден, отже вже з Індийским океаном. На самім полудново-за-

Переписка зі всіми і для всіх.

Оповістки.

— Молодець, літ 25 числячий, з красними душевними прикметами, тверезий, ощадний і працьовитий, — пошукує сею дорогою товаришки житя, дівчини або вдовиці але не старої, і бездітної, котра би уміла жіночі роботи і була письменною. Молодець сей єсть чоловіком образованим, і яко манїпуляцийний помічник при однім з урядів скарбових має сталу платню річну 360 зр. Спішіть ся панночки, щоби потому не жалували утрати хорошого молодця. Близша відомість у п. Йосифа Майхровича в Надвірній.

— Особа, котра дала відповідь функціонареви зелїзничому Poste restante Станїславів Т. М. в Д., нехай зголосить ся на почту по відповідь.

Цїкавий в Ч.: Звідки походить слово „пан“ і котре красше „пан“ чи „господин“? І слова бачите з'уживають ся та переживають ся, як все на сьвіті. Свита ще лишила ся по прапрадіді, може комусь бути дорога яко памятка, але ледви чи праправнук схотів би єї убрати на себе і вийти на місто; люди би збігали ся і споглядали на него як на яке чудовище з тамтого сьвіта. Та й не знати, чи свитина з прапрадіда, була би як-раз догідна для праправнука і пасувала на него. Оттаке бачите і з словами „пан“ і „господин“. Одно і друге слово славяньске, одно і друге старе, лиш „господин“ єсть старше і коренно славяньске а „пан“ єсть трохи молодше і неясного походженя. Слово „пан“ вийшло здаєсь від полудневих Славян, чи радше стало уживати ся з тогди, коли Славяни перейшли на полудне над Дунай і означало первістно „великого пана“, цїсарского намістника, у Хорватів до нинї лишило ся слово „бан“; від якого саме слова пішло „пан“ і „бан“ — чи від латиньского hispanus, або грецкого πανυ (пані), чи від якого иншого годі сказати; здаєсь, що скорше від латиньского. З того hispanus утворило ся мабуть слово „пан“ опісля нїмецке Gespan і славяньске жупан (урядник на Угорщинї, не „жупан“ — свитина) і єго переймили і другі Славяни, так, що нинї майже всї західні Славяни мають то слово; мають єго Хорвати в слові: „бан“, мають Чехи, Словаки, Поляки, мають і Русини. Слово: „пан“ уживає ся навіть в росийскій мові, але вже рідше; за то частійше уживають там слова: „судар“ (государ-господар-господин) і барін (перекручене з „боярин“); рідко уживають слова: „ґаспадін“. За уживанем якогось слова промавляє не єго краса, — бо слово само в собі не єсть анї красне, анї погане — лиш то, чи оно віддає докладно якесь поняте і чи оно робить то поняте приступним для кождого чоловіка в якімсь народі. А слова преці на то, щоби їх люди розуміли. Спитайте н. пр. якого небудь неписьменного селянина, що то таке „господин“, то він певно, коли єму не прийде на гадку Господь Бог або слово: „господиня“, не скаже Вам, що то має значити: „пан“, бо у него „пан“ то пан, поняте зовсїм ясне. Тут прийшло нам на гадку, як то давнїйшими часами сварило ся двох наших письменних людий: „етимолог“ і „фонетик“, а один такий завзятий як і другий. Сварили ся і сварили ся, аж каже „фонетик“ до „етимолога“: Та чого будемо сварити ся. От ходім до господаря, що сидить онтам під хатою на присьпі, нехай нас розсудить. Пішли, і фонетик питає господаря: Чуєте дідусю, скажіть нам, що то таке слово: „падеж“ (нинї учать при граматицї: „відмінок“ якогось слова і кажуть: перший відмінок, другий відмінок і т. д., а тогди казали: перший падеж, другий падеж і т. д.) Господар подумав трохи а відтак і каже: „Ну падеж.... падеж.... та то таке паничу: ідеш та й упадеш. „Фонетик“ став реготати ся, а „етимолог“, щоби єму допечи українским словом, питає господаря: А скажіть же, що то таке слово: „базїкати“ (балакати)? А господар знов подумав і каже: От видите, я сиджу собі тут на присьпі, а до мене прийде кум Іван, та й базї-базї, а я до него базї-базї, тай ми собі побазїкали. — Таке то бачите й зі словом: „господин“; оно би було не зле, як би було загально зрозуміле, і як би можна з него творити відповідно і другі слова, як н. пр. від слова: „пан“: панич, панок, підпанок, полупанок, панувати, паношити ся і т. д. А як з „господина“ зробите „панича“, або „підпанка“? — „Господин“ бачите, така вже стара одежина, що єї на наші часи вже й перелицьовати годі, але длятого ще не треба єї поневіряти і уживати на щодень, можна сховати до скринї, нехай там спочиває на памятку. — На друге питане дамо відповідь пізнїйше, бо як бачите вже се одно тілько забрало місця. — **М. Д. в Юськ.:** Ваги децимальні виробляє у Львові механїк Станкевич ул. Францїшканьска ч. 11. Найліпше зажадайте від торговлї зелїзних товарів Шумана (Jan Schuman) площа Бернардиньска ч. 14 щоби Вам прислав цїнник ваг децимальних. Ціна зависить від виробу і величини. — **Г. Повітно-Городок:** До науки будівництва суть польскі підручники: 1) Przewodnik dla cieśli, ułożył Jan Henrich і 2) Przewodnik dla mularzy, ułożył Władysław Hirszel. Можете дістати в книгарни Ґубриновича і Шмідта у Львові. Спитайте чи нема новійших або яких ще инших видань. — **Ів. Дор. в Кід.:** Згадана повість заказана і длятого анї не можна єї друкувати, анї нигде єї не дістанете. Впрочім яко сама повість не має великої вартости а свого часу наробила шуму лиш своєю социяльною тенденциєю. — **Еф. Ш. Бровар в К.:** Відповідь дістанете пізнїйше на сїм місци, бо насамперед мусимо самі розвідати. А чому Ви не підписали ся повним іменем? А як би треба Вам дати листовно відповідь, то до кого адресувати? — А чому Ви не оплатили листу? Які Ви мудрі! Ми мусїли заплатити 10 кр. Звернїть нам марками ті гроші, а дістанете відповідь. — (Дальші відповіди пізнїйше).

☞ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

хіднім кінци Арабії творять два вульканічні шпилї, що стрімко спадають до моря, клинець або пригірок званий Баб-ель-Менгелї, довгий на 10 кільом., широкий на 7 кільом. а високий на яких 260 метрів. На найвисшім місци против сего клинця виходить з африканьского побережа клинець, званий Геммар-ель-Сеан, вульканічна скала загнена як ріг, всего на 4 кільометри довга, а сполучена вузкою на 450 метрів довгою шийкою з побережем. Отже межи тими обома клинцями зачинає ся пролив, котрий тут єсть ще тим вузший, що по єго середині знаходять ся острівцї, з котрих найбільший і найважнїйший остров Перім. Анґлїйцї вже давно, бо ще в роках 1799 і 1801 звернули були на него увагу і заняли єго, щоби звідси боронити Французам приступу до Індиї. В 1857 р. заняли єго другий раз, коли показало ся, що прийде до перекопаня Суеского каналу. Остров Перім єсть то старий кратер з трахітової ляви, довгий на 5 кільометрів, широкий на 1800 метрів а високий на 165 метрів. З давного кратеру зробив ся тепер дуже догідний порт, майже всюди на 18 метрів глубокий і так великий, що в нїм може вигідно помістити ся цїла фльота. На всхіднім кінци острова єсть ще й кріпость та виставлена в 1861 р. лїхтарня морска. Остров сей як і порт, котрий засланяє з одного боку згаданий повисше клинець Геммар-ель-Сеан, а в котрім може також вигідно помістити ся цїла фльота, суть в руках Анґлїйцїв дуже важною точкою стратеґічною на дорозї з Червоного моря до Індийского океана і до Індиї, та забезпечують Великій Британиї панованє на сих морях подібно як Ґібральтар і остров Мальта на середземнім мори.

Остров Перім розділяє пролив Баб-ель-Мандеб на два вузкі канали, всхідний або малий канал званий Баб-ель-Менгелї або також Баб Іскендер (назва ся нагадує Александра великого, короля Македоньского, котрий мав тут побудувати якесь місто) і більший канал званий Дахт-ель-Меюм. Перший єсть на $3\frac{1}{2}$ кільометра а другий на 20 кільометрів широкий; але що в сїм більшім каналї похват води іде попід африканьскі береги, то кораблї їдуть близько острова Перім і так він панує над обома каналами проливу.

Минаємо остров Перім і їдемо дальше. По шести годинах дороги показують ся знову лїворуч дикі шпилїсті, червонобрунатні скали; наконець дальновидом можна розпізнати кораблї, білі доми, якісь укріпленя, лодки і т. п. — ми перед Аденом. Ледви що корабель пустив якор у воду, як вже розпочинає ся рух і житє, якого приїхавший перший раз Европеєць не годен собі увидїти. Великими лодями приїзджають до корабля урядники анґлїйского і австрийского Льойда, Араби, арабскі жиди з оголеними головами і пейсами, Парзи в своїх ориґінальних шкірянних шапках, множество сомальских муринів, Ґінду і т. д. В одній хвили снують ся на корабли люди всїлякої барви у всїлякій ноші, говорять всїлякими мовами, приносять листи і депеші, розпочинає ся торг на струсині пера, на роги африканьских антильоп, кошики з ситника і т. п.; там напів голі сомальскі мурини міняють такі великі гроші, що нїхто би тому неповірив, словом настає всюди як найбільший рух.

А що вже не виробляють малі сомальскі муринчуки, що приїзджають під корабель то з одного, то з другого боку в своїх малесеньких довбаних човнах! Насамперед кричать: O hó, have a dive, hive a dive, o hó. Хотять, бачите, скакати за грішми у воду. Та й знаменито роблять то. Але бо й хитрі они: під водою видять, що то мідянний гріш і не поринають за ним, але срібну монету, хоч би й яку маленьку, виймають зараз з води.

(Дальше буде).

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 жовтня 1898, після середно-европ. год.

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·35	2·50	10·40	4·10	8·50	6·40	—
Підволочиск	—	1·55	6·—	—	9·35	11·—	—
Підвол. з Підз.	6·15	2·08	—	—	9·53	11·27	—
Іцкан	6 05	2·40	—	10·05	—	6·30	10·55
Ярослава	—	—	—	4·55	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·55	7·10	—	—
Тернополя	—	—	—	—	6·55	—	—
Скольного	—	—	—	—	9·15	—	—
Стрия, Хирова	—	—	—	—	—	—	3·00
Лавочного	—	—	—	5·20	—	—	7·00
Янова	—	—	—	8·45	—	7·44	—

Поїзд олмскавичсий зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Відни 8·56 вечер.

Приходять з

Кракова	1·30	5·10	8·45	9·05	6·10	9·10	—
Підволочиск	2·30	9·55	—	—	—	3·30	5·25
Підвол. з Підз.	2·15	9·39	—	—	—	3·04	5·—
Іцкан	9·45	1·50	—	—	6·45	5·40	10·35
Тернополя	—	—	—	7·50	—	—	—
Белзця	—	—	—	7·55	5·55	—	—
Ярослава	—	—	—	10·45	—	—	—
Гребенова Скольного і Стрия	—	—	—	—	1·40¹	—	—
Лавочного	—	—	—	—	8·05	—	10·30
Стрия, Калуша	—	—	—	12·15	—	—	—
Янова	—	—	—	7·40	1·01	—	—

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано

Час подаємо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского; коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 і 36 мін.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телєфона число 569).